

CZTEROSTRONNY DIALOG BEZPIECZEŃSTWA

Dnia 15 listopada **przedstawiciele Stanów Zjednoczonych, Australii, Japonii i Indii spotkali się w ramach Czterostronnego Dialogu Bezpieczeństwa** (Quadrilateral Security Dialogue-Quad) podczas Szczytu Azji Wschodniej w Singapurze. Jest to już trzecie spotkanie w tej formule, która została reaktywowana po niemalże 10 latach w listopadzie 2017 roku. Tematyka rozmów dotyczyła kwestii związanych z gospodarką oraz bezpieczeństwem regionalnym. Przedstawiciele czterech państw podkreślili między innymi swoje przywiązanie do liberalnego porządku opartego na „otwartości i zasadach prawa” oraz centralnej roli ASEAN w kwestiach związanych z bezpieczeństwem w regionie Azji Południowo-Wschodniej, co należy odczytywać jako sygnał wysłany w kierunku Chin. Spotkanie nie przyniosło jednak **żadnych istotnych deklaracji dotyczących wspólnych manewrów wojskowych czy większej instytucjonalizacji dialogu.**

Czynnik chiński

Inicjatywa jest przede wszystkim skierowana przeciwko Chinom. **Wszystkie cztery strony postrzegają politykę Pekinu na Morzu Południowochińskim, Wschodniocihńskim oraz Oceanie Indyjskim jako zagrożenie dla własnych interesów narodowych oraz jako próbę zmiany status quo liberalnego porządku.** Inną istotną kwestią łączącą cztery wspomniane powyżej państwa jest również ich stosunek do chińskich inicjatyw ekonomicznych (Inicjatywa Pasa i Szlaku/Belt and Road Initiative-BRI), które **w dłuższej perspektywie mogą umożliwić Chinom uzyskanie strategicznej przewagi w Azji Środkowej oraz w Azji Południowej.** Z tego też względu, wszystkie cztery państwa podkreśliły swoje przywiązanie do kwestii związanych z **suwerennością, wolnością żeglugi oraz rozwiązywaniem wszelkich sporów w zgodzie z obowiązującym prawem międzynarodowym.** Strona indyjska wyraziła między innymi nadzieję na utworzenie ram strukturalnych, które pozwoliłyby inicjatywie podejmować kroki zmierzające do współpracy z innymi regionalnymi organizacjami.

Znaczenie Indii dla Stanów Zjednoczonych

Dużą wagę dla Waszyngtonu ma indyjskie uczestnictwo w opisywanej inicjatywie. Administracja D. Trumpa już w 2017 roku odeszła **od nazewnictwa regionu jako „Azji-Pacyfiku” na rzecz „Indo-Pacyfiku”.** Celem tej zmiany jest włączenie New Delhi w poszerzone regionalne struktury bezpieczeństwa oraz pozyskanie Indii jako sojusznika w amerykańskiej rywalizacji z Pekinem. Amerykańska Strategia Bezpieczeństwa Narodowego (National Security Strategy-NSS) i Obrony Narodowej (National Defense Strategy-NDS), **wskazują Chiny jako główne zagrożenie dla interesów USA.** Pierwszy z dokumentów wzywa również do pogłębienia współpracy z Indiami, które powinny się stać jednym z filarów bezpieczeństwa w regionie Oceanu Indyjskiego. Dla decydentów politycznych w New Delhi **zacieśnienie więzów ze Stanami Zjednoczonymi stanowi politykę balansowania chińskiej przewagi militarnej i gospodarczej.** Chiński „sznur pereł” (chińska strategia, której celem jest utworzenie sieci baz oraz portów w państwach Azji Południowo-

Wschodniej i Południowej okalających Indie) jest w dalszym ciągu uznawany przez Indie **jako jedno z najważniejszych wyzwań geopolitycznych**. Jest ona również odpowiedzią na pogłębioną współpracę polityczno-wojskową pomiędzy Chinami i Pakistanem. Istotnym elementem jest także **zmniejszenie intensywności współpracy na linii New Delhi-Moskwa**. W wyniku zachodnich sankcji administracja rosyjska podejmuje ciągłe kroki mające na celu zintensyfikować współpracę z Chinami, co pośrednio rzutuje na relacjach z Indiami.

WNIOSKI:

Reaktywacja Czterostronnego Dialogu Bezpieczeństwa wskazuje, że administracja D. Trumpa (pomimo kładzenia nacisku na inne kwestie natury politycznej i gospodarczej) **kontynuuje zapoczątkowaną przez B. Obamę politykę „pivotu” ku Azji**, przy czym kontynuacja tej polityki jest w dużej mierze uwarunkowana wzrostem pozycji Chin w regionalnym, jak i globalnym układzie sił.

Wydaje się to mało prawdopodobne, aby inicjatywa **w najbliższym czasie uzyskała rangę sformalizowanego układu o bezpieczeństwie zbiorowym** (typu NATO czy nieistniejącego od 1977 roku SEATO). Nieformalny charakter inicjatywy daje jej uczestnikom (dysponującym rozwiniętą bazą ekonomiczną i militarną) możliwość pośredniego wpływania na bieg wydarzeń na kontynencie azjatyckim poprzez organizacje regionalne (jak ASEAN).

Obecność New Delhi w Quadzie oraz fakt, że państwo to również postrzega wzrost znaczenia Pekinu jako zagrożenie dla swoich interesów, **może wpłynąć pozytywnie na intensyfikację kontaktów państw NATO i EU z Indiami**. Z polskiego punktu widzenia sytuacja ta tworzyć może szanse i zagrożenia. Z jednej strony doprowadzić to może do **większego otwarcia rynku indyjskiego dla produktów z zachodu**, włączając przy tym sektor zbrojeniowy (jak do tej pory zdominowany przez Federację Rosyjską). Z drugiej zaś strony, **większe zainteresowanie Stanów Zjednoczonych regionem Azji może się odbić negatywnie na amerykańskiej obecności wojskowej w Europie**.

Na podstawie:

- *The Geopolitics of the Quad*, *The National Bureau of Asian Research*, <https://www.nbr.org/publication/the-geopolitics-of-the-quad/>.
- *Quadrilateral Security Dialogue agrees to expand cooperation in indo-pacific*, *Hindustan Times*, <https://www.hindustantimes.com/india-news/quadrilateral-security-dialogue-agrees-to-expand-cooperation-in-indo-pacific/story-GVRXixrpSDaMEYkZWmsEAK.html>.